

METODOLOŠKO UPUTSTVO
PRAVOSUĐE

Sadržaj:

PRAVOSUĐE	3
Pravni osnov	3
METODOLOŠKE OSNOVE	3
Cilj istraživanja	3
Izvori podataka i obuhvat.....	4
Izveštajne jedinice, jedinice posmatranja.....	4
Metod, vrijeme i izvori za prikupljanje podataka	4
Obaveza zaštite individualnih podataka.....	4
Reprezentativnost podataka	5
Publikovanje podataka.....	5
UČINIOCI KRIVIČNIH DJELA	5
Pravni osnov	5
METODOLOŠKE OSNOVE	5
Cilj istraživanja	5
Izvori podataka i obuhvat.....	6
Izveštajne jedinice, jedinice posmatranja.....	6
Metod, vrijeme i izvori za prikupljanje podataka	6
Obaveza zaštite individualnih podataka.....	7
Spisak i definicije osnovnih obeležja-indikatora.....	7
Instrumenti istraživanja	8
Publikovanje podataka	9
SUDSTVO	10
Pravni osnov	10
METODOLOŠKE OSNOVE	10
Cilj istraživanja	10
Izvori podataka i obuhvat.....	11
Obaveza zaštite individualnih podataka.....	11
Publikovanje podataka.....	11

PRAVOSUĐE

Pravni osnov

Pravni osnov za sprovođenje godišnjeg istraživanja u oblasti statistike pravosuđa je Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Sl. list Crne Gore", br. 18/12 od 30.03.2012.godine).

METODOLOŠKE OSNOVE

Metodološka rješenja, standarde (klasifikacije, nomenklature, definicije i drugo) i obrasce, neophodne za sprovođenje ovog istraživanja, utvrđuje i propisuje Zavod za statistiku Crne Gore, kao i metodološke osnove i instrumente, sprovođenje istraživanja, obrađuje i objavljuje podatke prema Godišnjem planu statističkih istraživanja od interesa za državu Crnu Goru.

Cilj istraživanja

Cilj istraživanja je prikupljanje podataka, obrada i diseminacija podataka o sudovima, sudijama, advokatima i advokatskim pripravnicima, prijavljenim, optuženim i osuđenim punoljetnim i maloljetnim učiniocima krivičnih djela, a koji su vazan instrument za procenje kriminaliteta kao društvene negativne pojave.

Kriminalitet u smislu statističkih istraživanja obuhvata pojavu od podnošenja prijave za učinjeno krivično djelo do pravosnažnog okončanja postupka od strane nadležnog tijela (državna tužilaštva i sudovi).

Obihvatnost kriminaliteta kao društveno negativne pojave je potpuna, jer se statističkim istraživanjima obuhvataju svi punoljetni i maloljetni učinioci krivičnih djela (uključujući i izvršena krivična djela od nepoznatih učinilaca).

Prema Programu statističkih istraživanja putem izvještaja sprovode se sledeća istraživanja:

1. godišnje istraživanje o punoljetnim licima protiv kojih je postupak po krivičnoj prijavi i prethodni postupak završen (sk-1);
2. godišnje istraživanje o punoljetnim licima protiv kojih je krivični postupak pravosnažno završen, (sk-2);
3. godišnje istraživanje o maloljetnim licima protiv kojih je postupak po krivičnoj prijavi i pripremni postupak završen, (sk-3),
4. godišnje istraživanje o maloljetnim licima prema kojima je krivični postupak pred vijećem pravosnažno završen, (sk-4).

Izvori podataka i obuhvat

Podaci o sudovima, sudijama, advokatima i advokatskim pripravnicima dobijaju se od nadležnih institucija, administrativnom metodom.

Podaci o učinocima krivičnih djela se prikupljaju na osnovu individualnih statističkih upitnika koje popunjavaju nadležni sudovi i nadležna javna tužilaštva. Podaci se obrađuju godišnje za kalendarsku godinu.

Izveštajne jedinice, jedinice posmatranja

Izveštajne jedinice koje popunjavaju i dostavljaju statističke obrasce su: nadležni sudovi i nadležna tužilaštva.

Jedinice posmatranja su punoljetni i maloljetni ucinioci krivicnih djela.

Metod, vrijeme i izvori za prikupljanje podataka

Zavod za statistiku Crne Gore propisuje metodologiju istraživanja, izradu adresara, koje predstavljaju izveštajne jedinice, štampanje obrazaca i dr. instrumenata potrebnih za sprovođenje istraživanja.

Izveštajnim jedinicama se dostavljaju po tri primjerka, od kojih jedan primjerak izveštajna jedinica zadržava u svojoj dokumentaciji, a ostale primjerke dostavlja nadležnom statističkom organu, izveštajna jedinica popunjen izveštaj dostavlja u roku koji je određen programom statističkih istraživanja, nakon čega se vrši obrada i sumiranje podataka.

Izveštajne jedinice su dužne da daju tačne, kompletne i ažurne podatke, koji po sadržini i obliku, odgovaraju zahtjevima zvanične statistike.

Podaci se odnose na prethodnu (izveštajnu) godinu.

U zavodu za statistiku vrši se kontrola obuhvata, kontrola tačnosti i potpunosti podataka, računska i logička kontrola prema jedinstvenim kriterijumima, obrada podataka i tabeliranje.

Obaveza zaštite individualnih podataka

Podaci dobijeni od izveštajnih jedinica se koriste isključivo u statističke svrhe i objavljuju se u agregiranom - zbirnom obliku. Podaci dobijeni od nadležnih sudova i nadležnih tužilaštava o prijavljenim, optuženim i osuđenim punoljetnim i maloljetnim licima predstavljaju službenu tajnu i ne mogu se pojedinačno objavljivati.

Reprezentativnost podataka

Podaci se o kriminalitetu punoljetnih i maloljetnih lica ,prikupljaju se za čitavu teritoriju Crne Gore,na nivou opština.

Korisnicima mogu biti dostupni samo agregirani podaci.

Publikovanje podataka

Dobijeni podaci publikuju se putem saopštenja (godišnja periodika), putem ostalih statističkih publikacija (Statistički godišnjak).

Podaci se publikuju i u elektronskoj formi (na sajtu Zavoda za statistiku Crne Gore).

UČINIOCI KRIVIČNIH DJELA

Pravni osnov

Pravni osnov za sprovođenje istraživanja u oblasti statistike pravosuđa proizvodnje je Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Sl. list Crne Gore", br. 18/12 od 30.03.2012.godine).

METODOLOŠKE OSNOVE

Metodološka rješenja, standard (klasifikacije, nomenklature, definicije i drugo) i obrasce, neophodne za sprovođenje ovog istraživanja, utvrđuje i propisuje Zavod za statistiku Crne Gore,kao i metodološke osnove i instrumente,sprovođenje istraživanja ,obrađuje i objavljuje podatke prema Godišnjem planu statističkih istraživanja od interesa za državu Crnu Goru.

Cilj istraživanja

Cilj istraživanja jeste prikupljanje podataka o prijavljenim, optuženim i osuđenim punoljetnim i maloljetnim učiniocima krivičnih djela, zbog ispitivanja obima i rasprostranjenosti kriminaliteta na području CG. Kriminalitet u smislu ovih istraživanja obuhvataju pojavu od podnošenja prijave za učinjeno krivično djelo do pravosnažnog okončanja postupka od nastrane nadležnog organa.

Izvori podataka i obuhvat

Podaci o punoljetnim i maloljetnim učiniocima krivičnih djela prikupljaju se redovnim godišnjim statističkim istraživanjima, na osnovu individualnih statističkih upitnika koje popunjavaju nadležna državna tužilaštva i nadležni sudovi. Obuhvatnost kriminaliteta kao društveno negativne pojave je potpuna, jer se statističkim istraživanjima obuhvataju svi punoljetni i maloljetni učinioci krivičnih djela protiv kojih je postupak pred nadležnim sudovima ili javnim tužilastvima sproveden i završen (uključujući i krivična djela izvršena od nepoznatih učinioca).

Izvjestajne jedinice, jedinice posmatranja

Izvjestajne jedinice koje popunjavaju i dostavljaju statističke obrasce su: nadležni sudovi i nadležna tužilaštva.

Jedinice posmatranja su punoljetni i maloljetni učinioci krivičnih djela.

Kao ***punoljetni učinioci krivičnih djela*** smatraju se lica koja su u vrijeme izvršenja krivičnog djela imala navršenih 18 godina života, protiv kojih su postupak po krivičnoj prijavi i prethodni postupak pravosnažno završeni, optužena lica protiv kojih je krivični postupak pravosnažno završen i osuđena lica.

Kao ***maloljetni učinioci krivičnih djela*** smatraju se lica koja su u vrijeme izvršenja krivičnog djela imala navršenih 14, a nijesu navršila 18 godina, prema kojima postupak po krivičnoj prijavi nije pokrenut (prijava je odbačena), ili je pripremni postupak obustavljen, prema kojima je podnijet predlog za izricanje kazne – mjere, krivični postupak pred vijećem za maloljetnike obustavljen i prema kojim su izrečene sankcije.

Maloljetnik koji je u vrijeme izvršenja krivičnog djela navršio 14, a nije navršio 16 godina, koji se ne može kazniti, već se prema njemu izriču vaspitne mjere, smatra se *mlađim maloljetnikom*, a maloljetnik koji je navršio 16, a nije navršio 18 godina, koji se može kazniti kaznom maloljetničkog zatvora, smatra se *starijim maloljetnikom*.

Metod , vrijeme i izvori za prikupljanje podataka

Zavod za statistiku Crne Gore izrađuje metodološka uputstva , utvrđuje instrumente za sprovođenje istraživanja, priprema i štampa obrasce i distribuira ih područnim odjeljenjima.

Područna odjeljenja:

- distribuiraju obrasce izvještajnim jedinicama (tužilaštva i sudovi) na svojoj teritoriji;
- prikupljaju obrasce;
- vrše kontrolu obuhvata, kontrolu tačnosti i potpunosti podataka.

Izveštajne jedinice popunjavaju obrasce, a podaci se odnose na prethodnu (izveštajnu) godinu.

Izveštajne jedinice su dužne da daju tačne, kompletne i ažurne podatke, koji po sadržini i obliku, odgovaraju zahtjevima zvanične statistike.

Periodicnost prikupljanja podataka je mjesečna, a obrada podataka je godišnja.

Metod prikupljanja podataka je izvještajni i sprovodi se putem obrazaca SK-1, Sk-2, SK-3 i Sk-4.

Popunjavanje obrazaca vrši se u momentu okončanja postupka.

Osnovni izvori iz kojih se preuzimaju podaci su konačne odluke nadležnog suda i javnog tužilašta.

Obaveza zaštite individualnih podataka

Podaci dobijeni od izvještajnih jedinica se koriste isključivo u statističke svrhe i objavljuju se u agregiranom - zbirnom obliku. Podaci dobijeni od nadležnih sudova i nadležnih tužilaštava o prijavljenim, optuženim i osuđenim punoljetnim i maloljetnim licima predstavljaju službenu tajnu i ne mogu se pojedinačno objavljivati.

Spisak i definicije osnovnih obeležja-indikatora

Kao *prijavljeno lice - poznati učinilac* smatra se punoljetni učinilac krivičnog djela protiv koga su postupak po krivičnoj prijavi i prethodni postupak završeni odlukom kojom je: odbačena prijava, prekinuta istraga, obustavljena istraga ili podnijeta optužnica - optužni predlog.

Kao *prijavljeno lice - nepoznati učinilac* smatra se nepoznato lice protiv koga je zbog učinjenog krivičnog djela podnijeta krivična prijava javnom tužilaštvu, a koje nije otkriveno i po isteku godine dana od dana podnošenja krivične prijave. Krivično djelo je ono djelo koje je zakonom predviđeno kao krivično djelo, koje je protipravno i koje je skrivljeno.

Pod pojmom *optuženo lice* podrazumijeva se punoljetno lice protiv koga su sudu podnijete optužnica, optužni predlog ili privatna tužba, protiv koga je krivični postupak pravosnažno završen odlukom suda kojom je odbačena privatna tužba, obustavljen postupak ili optužba odbačena, učinilac oslobođen optužbe, optužba odbijena, izrečena mjera bezbjednosti bez izvršenja kazne ili je učinilac proglašen krivim.

Punoljetno lice koje je proglašeno krivim i prema kome su izrečene krivične sankcije: kazna, uslovna osuda i sudska opomena, mjera bezbjednosti i vaspitna mjera, kao i lice proglašeno krivim, a oslobođeno od kazne, smatra se *osuđenim licem*.

Kao *prijavljeno maloljetno lice* smatra se maloljetnik prema kome postupak po krivičnoj prijavi nije pokrenut (prijava je odbačena), prema kome je pripremni postupak obustavljen, ili je podniet predlog vijeću za maloljetnike za izricanje kazne ili vaspitne mjere.

Pod pojmom *optuženo lice* podrazumijeva se maloljetnik prema kome je podniet predlog vijeću za izricanje kazne – mjere, te je postupak završen odlukom kojom je: obustavljen postupak pred vijećem, izrečena mjera bezbjednosti bez izricanja sankcije, ili izrečen maloljetnički zatvor ili vaspitna mjera.

Maloljetni učinilac krivičnog djela prema kome je izrečena sankcija – maloljetnički zatvor ili vaspitna mjera smatra se *osuđenim licem*.

Instrumenti istraživanja

SK-1 upitnik za prijavljeno punoljetno lice, protiv koga je završen postupak po krivičnoj prijavi, sadrži podatke:

- **O učiniocu krivičnog djela:** poznat /nepoznat, prezime, ime, pol i godina rođenja;
- **O krivičnom djelu:** zakonski naziv krivičnog djela, primenjen zakon, godina izvršenja djela;
- **O postupku:** ko je podnio krivičnu prijavu, kako je podnesena prijava javnom tužilstvu, vrsta odluke i razlozi, da li je izvršilac bio u pritvoru i koliko vremena;
- **O trajanju postupka:** datum prijema prijave, datum pokretanja istrage i datum donošenja odluke.

SK-2 upitnik za optuženo punoljetno lice protiv koga je pravosudno završen krivični postupak, sadrži podatke:

- **O učiniocu krivičnog djela:** prezime, ime, pol, godina rođenja, opština stanovanja, radni status, zanimanje, nacionalna pripadnost, državljanstvo, bračno stanje, školska sprema, koliko lica je učestvovalo u izvršenju djela, ranija osudjivanost, pritvor;
- **O krivičnom djelu:** zakonski naziv krivičnog djela, primenjeni zakon, da li je krivičnim djelom ostecena imovina, pokušaj, godina izvršenja djela, opština izvršenja djela, sticaj, broj djela u sticaju;
- **O odluci suda:** vrsta odluke i razlozi

- **O izrecenim sankcijama:** izrecena glavna kazna /mjera, da li je izrecena kazna zatvora uslovna, da li je uz uslovnu osudu određena posebna mjera ili obaveza, da li je izrecena sporedna kazna, mjera bezbjednosti, da li je oduzeta imovinska korist
- **O ostecenima (zrtvama):** broj pol I starost ostecenih:
- **O trajanju postupka:** datum podnošenja prijave, datum prijema optuzbe i datum konstatovanja pravosnažnosti odluke.

SK-3 upitnik za maloljetno lice, prema kome je završen postupak po krivicioj prijavi, sadrži podatke:

- **O maloljetnom licu:** prezime I ime, pol, datum rođenja, opština stanovanja, radni status, nacionalna pripadnost, državljanstvo, školska sprema, saucesništvo, pritvor I mjere u toku postupka
- **O krivicnom djelu:** zakonski naziv krivicnog djela, primenjeni zakon, da li je krivicnim djelom ostecena imovina, pokusaj, godina izvršenja, opština izvršenja, sticaj, broj djela u sticaju;
- **O postupku:** ko je podnio prijavu I kako, vrsta odluke I razlozi;
- **O porodicnim prilikama;**
- **O trajanju postupka:** datum podnošenja prijave, datum pokretanja pripremnog postupka I datum donosenja odluke.

SK-4 upitnik za maloljetno lice, prema kome je pravosnažno završen krivični postupak pred vijećem, sadrži sledeće podatke:

- **O maloljetnom licu:** prezime i ime, pol, datum rođenja, opština stanovanja, radni status, nacionalna pripadnost, državljanstvo, školska sprema, saučesništvo, pritvor i mjere u toku postupka;
- **O krivičnom djelu:** zakonski naziv krivičnog djela, primenjen zakon, da li je krivičnim djelom oštećena imovina, pokušaj, godina izvršenja, opština izvršenja, sticaj, broj djela u sticaju;
- **O postupku:** ko je podnio prijavu i kako, vrsta odluke i razlozi;
- **O izrecenim sankcijama;**
- **O porodicnim prilikama;**
- **O ostecenim (žrtvama);**
- **O trajanju postupka:** datum podnošenja prijave, datum pokretanja pripremnog postupka i datum donošenja odluke.

Publikovanje podataka

Dobijeni podaci publikuju se putem saopštenja (godišnja periodika), putem ostalih statističkih publikacija (Statistički godišnjak).

Podaci se publikuju i u elektronskoj formi (na sajtu Zavoda za statistiku Crne Gore).

SUDSTVO

Pravni osnov

Pravni osnov za sprovođenje istraživanja u oblasti statistike sudstva je Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Sl. list Crne Gore", br. 18/12 od 30.03.2012.godine).

METODOLOŠKE OSNOVE

Cilj istraživanja

Cilj statistike sudstva je prikupljanje i objavljivanje podataka o sudovima i sudijama (Vrhovnog, Višeg, Osnovnog, Privrednog, Apelacionog i Upravnog suda) kao i advokatima i advokatskim pripravnicima.

Vrhovni sud je najviši sud u Crnoj Gori.

Vrhovni sud obezbjeđuje jedinstvenu primjenu zakona od strane sudova.

Predsjednika Vrhovnog suda bira i razrješava te funkcije Skupština na zajednički predlog predsjednika Crne Gore, predsjednika Skupštine i predsjednika Vlade.

Apelacioni sud Crne Gore konstituisan je Zakonom o sudovima (Sl.list RCG 5/02). Sud je počeo sa radom u aprilu 2005.godine. Osnovan za teritoriju Crne Gore, sa sjedištem u Podgorici, a u njegovoj nadležnosti je odlučivanje o žalbama protiv prvostepenih odluka viših sudova, kao i žalbama protiv odluka privrednih sudova. Sud takođe rješava sukobe nadležnosti između: osnovnih sudova sa područja različitih viših sudova; osnovnih i viših sudova; viših sudova; privrednih sudova; te vrši i druge poslove određene zakonom.

Upravni sud Crne Gore osnovan je Zakonom o sudovima (Sl.list RCG 5/02, 49/04). Sud je počeo sa radom u januaru 2005. godine. Do početka rada Upravnog suda, sudska kontrola zakonitosti pojedinačnih akata bila je obezbijeđena u okviru upravnog odeljenja Vrhovnog suda RCG. Upravni sud je nadležan za teritoriju Crne Gore. Sjedište Suda je u Podgorici.

Izvori podataka i obuhvat

Podaci o sudovima i sudijama, javnim tužilaštvima i javnim tužiocima, kao i o advokatima i advokatskim pripravnicima dobijeni su od izvještajnih jedinica, to jest iz evidencije nadležnih institucija: Vrhovnog, Višeg, Osnovnog, Privrednog, Apelacionog, Upravnog suda, Advokatske komore i Ministarstva pravde Crne Gore.

Obaveza zaštite individualnih podataka

Podaci dobijeni od izvještajnih jedinica se koriste isključivo u statističke svrhe i objavljuju se u agregiranom - zbirnom obliku.

Publikovanje podataka

Dobijeni podaci publikuju se putem saopštenja (godišnja periodika), putem ostalih statističkih publikacija (Statistički godišnjak).

Podaci se publikuju i u elektronskoj formi (na sajtu Zavoda za statistiku Crne Gore).

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)

81000 Podgorica, IV Proleterske br. 2,

telefon (+382) 20 230-811, faks (+382) 20 230-814

Metodološko uputstvo pripremila:

Jelena PAPIĆ

Tel. +382-20-231 285

contact@monstat.org

Tehnička urednica: Radmila Šišević